

Brussell, 18 ta' Mejju 2018
(OR. en)

9054/18

Fajl Interistituzzjonali:
2017/0312 (NLE)

RECH 187
COMPET 320
ATO 29

NOTA

minn:	Kumitat tar-Rappreżentanti Permanenti (Parti 1)
lil:	Kunsill
Nru. dok. preċ.:	8695/18 RECH 170 COMPET 283 ATO 25 + REV 1 + ADD 1 + ADD 2
Suġġett:	Proposta għal REGOLAMENT TAL-KUNSILL dwar il-Programm ta' Riċerka u Taħriġ tal-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika (2019-2020) li jikkumplimenta l-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni Orizzont 2020 <i>- Approċċ Ġenerali</i>

1. Il-Kummissjoni ppreżentat lill-Kunsill il-proposta tagħha għal Regolament tal-Kunsill dwar il-Programm ta' Riċerka u Taħriġ tal-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika (2019-2020) li jikkumplimenta l-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni Orizzont 2020¹ fl-1 ta' Diċembru 2017.

¹ 15387/17 + ADD1.

2. It-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika (Euratom) jillimita t-tul ta' żmien tal-programmi ta' riċerka u taħriġ fil-qasam nukleari għal massimu ta' hames snin². Għalhekk, ir-Regolament tal-Kunsill (Euratom) Nru 1314/2013 dwar il-Programm ta' Riċerka u Taħriġ tal-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika (2014-2018) li jikkomplementa l-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni Orizzont 2020³, li huwa parti integrali minn Orizzont 2020, ser jiskadi fi tmiem l-2018, waqt li l-partijiet l-oħra ta' Orizzont 2020, ibbażati fuq dispożizzjonijiet rispettivi tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE), ser jibqgħu fis-seħħ sa tmiem l-2020. Il-proposta attwali għandha l-għan li tiżgura l-kontinwazzjoni tal-programm fl-2019-2020.
3. Fl-10 ta' Jannar 2018, il-Kumitat tar-Rappreżentanti Permanenti ddeċieda li jikkonsulta, fuq bażi fakultattiva, lill-Parlament Ewropew u l-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar il-proposti.
4. Il-Grupp ta' Hidma Kongunt dwar ir-Riċerka/Kwistjonijiet Atomici eżamina l-proposta f'għadd ta' laqgħat, introduċa xi bidliet għall-proposta tal-Kummissjoni u lahaq qbil fil-prinċipju dwar l-abbozz tat-test. Il-Kumitat tar-Rappreżentanti Permanenti kkonferma l-qbil fil-laqgħa tiegħu tas-16 ta' Mejju 2018. Dikjarazzjonijiet ipprovduti mid-delegazzjonijiet bil-ħsieb tal-Kunsill huma riflessi fl-addenda ma' din in-nota.
5. Fid-dawl ta' dan kollu, il-Kunsill huwa mistieden jikkonferma l-qbil dwar it-test kif jinsab fl-Anness għal din in-nota bil-ħsieb li jilhaq approċċ ġenerali fil-laqgħa tiegħu tat-28 u d-29 ta' Mejju 2018.

² Trattat Euratom, l-Artikolu 7.

³ ĠU L 347, 20.12.2013, p. 948.

Proposta għal

REGOLAMENT TAL-KUNSILL

dwar il-Programm ta' Riċerka u Tahriġ tal-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika (2019-2020) li jikkomplimenta l-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni Orizzont 2020

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea għall-Energija Atomika, u b'mod partikolari l-ewwel paragrafu tal-Artikolu 7 tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta mill-Kummissjoni Ewropea pprezentata wara konsultazzjoni mal-Kumitat tax-Xjenza u t-Teknoloġija,

Billi:

- (1) Wieħed mill-ghanijiet tal-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika (il-"Komunità") huwa li tikkontribwixxi biex jiżdied l-istandard ta' għajxien fl-Istati Membri inkluż billi tippromwovi u tiffaċilita riċerka nukleari fl-Istati Membri u tikkomplementaha billi twettaq programm ta' riċerka u tahriġ tal-Komunità.

- (2) Ir-riċerka nukleari tista' tikkontribwixxi għall-prosperità soċjali u ekonomika u għas-sostenibbiltà ambjentali billi ttejjeb is-sikurezza u s-sigurtà nukleari u l-protezzjoni mir-radjazzjoni. Tal-istess importanza huwa l-kontribut potenzjali tar-riċerka nukleari għad-dekarbonizzazzjoni fit-tul tas-sistema tal-enerġija b'mod sikur, effiċjenti u sigur.
- (3) L-evalwazzjoni interim tal-Programm ta' Riċerka u Tahriġ tal-Komunità 2014-2018 stabbilit permezz tar-Regolament tal-Kunsill (Euratom) Nru 1314/2013¹ (il-"Programm 2014-2018") ikkonkludiet li l-azzjoni hija rilevanti u tkompli tkun strumentali biex tindirizza l-isfidi fis-sikurezza, is-sigurtà u s-salvagwardji nukleari, l-immaniġġjar ta' skart radjuattiv, il-protezzjoni mir-radjazzjoni u l-enerġija mill-fużjoni.
- (4) Sabiex tkun żgurata l-kontinwità tar-riċerka nukleari fil-livell tal-Komunità, hemm bżonn li jiġi stabbilit il-Programm ta' Riċerka u Tahriġ tal-Komunità għall-perijodu mill-1 ta' Jannar 2019 sal-31 ta' Diċembru 2020 (il-"Programm Euratom"). Il-Programm Euratom jenħtieġ li jkollu l-istess objettivi bħall-Programm 2014-2018, jappoġġa l-istess attivitajiet u juża l-istess mod ta' implimentazzjoni li wera li kien effiċjenti u adatt għall-għan li jinkisbu l-objettivi tal-programm.
- (5) Billi jappoġġa r-riċerka nukleari, il-Programm Euratom ser jikkontribwixxi għall-ksib tal-objettivi tal-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni Orizzont 2020 (il-"Programm Qafas Orizzont 2020") stabbilit permezz tar-Regolament (UE) Nru 1291/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill² u ser jiffacilita l-implimentazzjoni tal-istrategija Ewropa 2020 u l-ħolqien u l-operat taż-Żona Ewropea tar-Riċerka.

¹ Regolament tal-Kunsill (Euratom) Nru 1314/2013 tas-16 ta' Diċembru 2013 dwar il-Programm ta' Riċerka u Tahriġ tal-Komunità Ewropea tal-Enerġija Atomika (2014-2018) li jikkomplimenta l-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni Orizzont 2020 (ĠU L 347, 20.12.2013, p. 948).

² Regolament (UE) Nru 1291/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Diċembru 2013 li jstabbilixxi Orizzont 2020 - il-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni (2014-2020) u li jhassar id-Deciżjoni Nru 1982/2006/KE (ĠU L 347, 20.12.2013, p. 104).

- (6) Minkejja l-impatt potenzjali tal-enerġija nukleari fuq il-provvista tal-enerġija u l-iżvilupp ekonomiku, aċċidenti nukleari serji jistgħu jagħmlu ħsara lis-saħħa tal-bniedem. Għalhekk, is-sikurezza nukleari u, fejn adatt, l-aspetti tas-sigurtà ttrattati miċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka (il-"JRC") jenħtieġ li jingħataw l-ikbar attenzjoni possibbli fil-Programm Euratom.
- (7) Il-Pjan Strategiku Ewropew għat-Teknoloġija tal-Enerġija (il-'Pjan SET'), stabbilit fil-konklużjonijiet tal-laqgħa tal-Kunsill tat-28 ta' Frar 2008 fi Brussell, qed jaċċelera l-iżvilupp ta' portafoll ta' teknoloġiji b'livell baxx ta' emissjoni ta' karbonju. Il-Kunsill Ewropew qabel, fil-laqgħa tiegħu tal-4 ta' Frar 2011, li l-Unjoni u l-Istati Membri tagħha ser jippromwovu l-investiment fis-sorsi ta' enerġija rinnovabbli, u f'teknoloġiji sikuri u sostenibbli b'livell baxx ta' emissjoni ta' karbonju u jiffukaw fuq l-implimentazzjoni tal-prijoritajiet tat-teknoloġija stabbiliti fil-Pjan SET. Kull Stat Membru jibqa' hieles li jagħzel it-tip ta' teknoloġiji li jappoġġa.
- (8) Peress li l-Istati Membri kollha għandhom installazzjonijiet nukleari jew jagħmlu użu minn materjali radjuattivi b'mod partikolari għal skopijiet mediċi, il-Kunsill fil-konklużjonijiet tal-laqgħa tiegħu fi Brussell fl-1 u t-2 ta' Dicembru 2008, irrikonoxxa l-htieġa kontinwa għall-ħiliet fil-qasam nukleari, b'mod partikolari permezz tal-edukazzjoni u t-taħriġ adatti marbutin mar-riċerka u koordinati fil-livell tal-Komunità.
- (9) Filwaqt li hija l-għażla individwali ta' kull Stat Membru jekk għandux jagħmel użu mill-enerġija nukleari jew le, huwa rikonoxxut ukoll li l-enerġija nukleari taqdi rwoli differenti fi Stati Membri differenti.
- (10) Billi ffirmat il-Ftehim dwar l-Istabiliment tal-Organizzazzjoni Internazzjonali għall-Enerġija mill-Fużjoni ITER għall-Implimentazzjoni Kongunta tal-Proġett ITER³, il-Komunità impenjat ruħha li tipparteċipa fil-kostruzzjoni tal-Proġett ITER u fl-isfruttar tiegħu fil-futur. Il-kontribuzzjoni tal-Komunità hija ġestita permezz tal-"Impriza Kongunta Ewropea għall-ITER u l-Iżvilupp tal-Enerġija mill-Fużjoni (Fużjoni għall-Enerġija)", stabbilita permezz tad-Deciżjoni tal-Kunsill 2007/198/Euratom⁴.

³ ĠU L 358, 16.12.2006, p. 62.

⁴ Deciżjoni tal-Kunsill 2007/198/Euratom tas-27 ta' Marzu 2007 li tistabbilixxi l-Impriza Kongunta Ewropea għall-ITER u l-Iżvilupp tal-Enerġija mill-Fużjoni u li tagħtiha vantaġġi (ĠU L 90, 30.3.2007, p. 58).

- (11) Biex il-fużjoni ssir għażla kredibbli għall-produzzjoni kummerċjali tal-enerġija, l-ewwel nett jeħtieġ li l-kostruzzjoni tal-ITER titlesta b'suċċess u fil-ħin u jibda l-operat tiegħu. It-tieni nett jeħtieġ li jiġi stabbilit pjan direzzjonali ambizzjuż iżda realistiku lejn il-produzzjoni tal-elettriku sal-2050. Biex jintlaħqu dawk il-miri jeħtieġ li l-programm Ewropew ta' fużjoni li għandu jiġi dirett lejn programm kongunt ta' attivitajiet li jimplementaw dan il-pjan direzzjonali. Sabiex jiġu żgurati l-kisbiet ta' attivitajiet li għaddejjin fir-riċerka dwar il-fużjoni, kif ukoll l-impenn fit-tul tal-partijiet ikkonċernati fil-fużjoni kif ukoll il-kollaborazzjoni bejniethom, jenħtieġ li tiġi żgurata l-kontinwità tal-appoġġ tal-Komunità. Jenħtieġ li jkun hemm fokus aktar b'saħħtu primarjament fuq l-attivitajiet b'appoġġ għall-ITER, iżda wkoll fuq l-iżviluppi lejn ir-reattur ta' dimostrazzjoni, inkluż l-involvement aktar qawwi, kif adatt, tas-settur privat. Tali razzjonalizzazzjoni u ffukar mill-ġdid jenħtieġ li jinkisbu mingħajr ma jkun hemm tfixkil fit-tmexxija Ewropea tal-komunità xjentifika tal-fużjoni.
- (12) Il-JRC jenħtieġ li jkompli jipprovdi appoġġ xjentifiku u teknoloġiku indipendenti u xprunat mill-konsumatur għall-formulazzjoni, l-iżvilupp, l-implimentazzjoni u l-monitoraġġ tal-politiki tal-Komunità, b'mod partikolari fil-qasam tar-riċerka u tahriġ fis-sikurezza u s-sigurtà nukleari. Sabiex jiġu ottimizzati r-riżorsi umani u jiġi żgurat li ma jkun hemm ebda duplikazzjoni tar-riċerka fl-Unjoni, kull attività ġdida mwettqa mill-JRC jenħtieġ li tkun analizzata sabiex tiġi ċċekkjata l-konsistenza tagħha ma' attivitajiet eżistenti fl-Istati Membri. L-aspetti ta' sigurtà tal-Programm Qafas Orizzont 2020 jenħtieġ li jkunu limitati għall-azzjonijiet diretti tal-JRC.
- (13) Jenħtieġ li l-JRC jkompli jiġġenera riżorsi addizzjonali permezz ta' attivitajiet kompetittivi, inkluż il-partecipazzjoni f'azzjonijiet indiretti tal-Programm Euratom, il-hidma tal-parti terza u, fuq livell inqas, l-isfruttar tal-proprjetà intellettuali.

- (14) Fl-interess tal-Istati Membri kollha tagħha, ir-rwol tal-Unjoni huwa li tiżviluppa qafas biex tappoġġa riċerka kongunta mill-aktar avvanzata, il-ħolqien tal-ġharfien u l-preservazzjoni tal-ġharfien dwar it-teknoloġiji tal-fissjoni nukleari, b'enfasi speċjali fuq is-sikurezza, is-sigurtà, il-protezzjoni mir-radjazzjoni u n-nonproliferazzjoni. Dak jirrikjedi evidenza xjentifika indipendenti, li għaliha l-JRC jista' jagħti kontribut ewlieni. Dak ġie rikonoxxut fil-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Regjuni, datata s-6 ta' Ottubru 2010, intitolata "Inizjattiva Ewlenija Ewropa 2020 Unjoni tal-Innovazzjoni", li fiha l-Kummissjoni ddikjarat l-intenzjoni tagħha li ssahħaħ l-evidenza xjentifika għat-tfassil tal-politika permezz tal-JRC. Il-JRC jipproponi li jwieġeb għal dik l-isfida billi jiffoka r-riċerka tiegħu dwar is-sikurezza u s-sigurtà nukleari fuq il-prijoritajiet tal-politika tal-Unjoni.
- (15) Bil-għan li tiġi approfondita r-relazzjoni bejn ix-xjenza u s-soċjetà u tissahħaħ il-fiduċja tal-pubbliku fix-xjenza, jenħtieġ li l-Programm Euratom jiffavorixxi involviment infurmat taċ-ċittadini u s-soċjetà ċivili dwar kwistjonijiet ta' riċerka u innovazzjoni permezz tal-promozzjoni tal-edukazzjoni tax-xjenza, billi l-ġharfien xjentifiku jkun iktar aċċessibbli, bl-iżvilupp ta' aġendi ta' riċerka u innovazzjoni responsabbli li jissodisfaw it-thassib u l-aspettattivi taċ-ċittadini u tas-soċjetà ċivili, u bl-iffaċilitar tal-partecipazzjoni tagħhom fl-attivitajiet taħt il-Programm Euratom.
- (16) L-implimentazzjoni tal-Programm Euratom jenħtieġ li twieġeb għall-opportunitajiet u l-ħtiġijiet li qed jevolvu relatati max-xjenza u t-teknoloġija, l-industrija, il-politiki u s-soċjetà. Fil-fatt, l-aġendi jenħtieġ li jkunu stabbiliti f'kooperazzjoni mill-qrib mal-partijiet ikkonċernati mis-setturi kollha konċernati, u jenħtieġ li tkun permessa flessibilità suffiċjenti għal żviluppi ġodda. Il-konsultazzjoni esterna tista' tiġi mfittxija matul il-Programm Euratom, anke permezz tal-użu ta' strutturi rilevanti bħall-Pjattaformi Ewropej tat-Teknoloġija.

- (17) L-eżiti tad-dibattiti li saru fis-Simpożju dwar "Il-Vantaġġi u l-Limitazzjonijiet tar-Riċerka dwar il-Fissjoni Nukleari għal Ekonomija b'Livell Baxx ta' Emissjoni ta' Karbonju" mhejji minn studju interdixxiplinari li fih kienu involuti, fost l-oħrajn, esperti mill-oqsma tal-enerġija, l-ekonomija u x-xjenzi soċjali, organizzat flimkien mill-Kummissjoni u l-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew fi Brussell fis-26 u s-27 ta' Frar 2013, għarfu l-hteġa li titkompla r-riċerka nukleari fil-livell Ewropew.
- (18) Jenhtieg li l-Programm Euratom jikkontribwixxi għall-attraenza tal-professjoni tar-riċerka fl-Unjoni. Jenhtieg li tingħata attenzjoni adegwata lill-Karta Ewropea tar-Riċerkaturi u l-Kodiċi ta' Kondotta għar-Reklutaġġ tar-Riċerkaturi⁵, flimkien ma' oqfsa ta' referenza rilevanti oħrajn definiti fil-kuntest taż-Żona Ewropea tar-Riċerka, filwaqt li tkun rispettata n-natura volontarja tagħhom.
- (19) L-attivitajiet żviluppati taht il-Programm Euratom jenhtieg li jimmiraw li jippromwovu l-ugwaljanza bejn in-nisa u l-irġiel fir-riċerka u l-innovazzjoni, billi jindirizzaw b'mod partikolari l-kawzi sottostanti fl-iżbilanċ tas-sessi, billi jisfruttaw il-potenzjal kollu kemm tar-riċerkaturi nisa kif ukoll tal-irġiel u billi jintegraw id-dimensjoni tas-sessi fil-kontenut tal-proġetti sabiex itejbu l-kwalità tar-riċerka u jstimulaw l-innovazzjoni. L-attivitajiet jenhtieg li jkunu mmirati wkoll lejn l-implimentazzjoni tal-prinċipji relatati mal-ugwaljanza bejn in-nisa u l-irġiel kif stipulat fl-Artikolu 2 u 3 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropa u l-Artikolu 8 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE).
- (20) L-attivitajiet ta' riċerka u innovazzjoni appoġġati mill-Programm Euratom jenhtieg li jirrispettaw il-prinċipji etiċi fundamentali. Jenhtieg li jitqiesu kif xieraq l-opinjoni dwar il-kwistjonijiet tal-enerġija tal-Grupp Ewropew dwar l-Etika fix-Xjenza u t-Teknoloġiji l-Ġodda. Jenhtieg li l-attivitajiet ta' riċerka jqisu wkoll l-Artikolu 13 TFUE u jnaqqsu l-użu tal-annimali fir-riċerka u l-ittestjar, bil-ħsieb li fl-aħħar mill-aħħar jiġi sostitwit l-użu tal-annimali. L-attivitajiet kollha jenhtieg li jitwettqu filwaqt li jiżguraw livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem.

⁵ Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni tal-11 ta' Marzu 2005 dwar il-Karta Ewropea għar-Riċerkaturi u dwar Kodiċi ta' Kondotta għar-Reklutaġġ tar-Riċerkaturi (ĠU L 75, 22.3.2005, p. 67).

- (21) Jenħtiegħ li jinkiseb ukoll impatt ikbar bil-kombinament tal-Programm Euratom u l-fondi tas-settur privat fi sħubiji pubbliċi-privati f'oqsma ewlenin fejn ir-riċerka u l-innovazzjoni jistgħu jikkontribwixxu għall-miri kompetittivi usa' tal-Unjoni. Jenħtiegħ li tingħata attenzjoni partikolari lill-involviment tal-impriżi żgħar u medji.
- (22) Jenħtiegħ li l-Programm Euratom jipromwovi l-kooperazzjoni, b'mod partikolari fil-qasam tas-sikurezza, ma' pajjiżi terzi bbażata fuq l-interess komuni u l-benefiċċju reċiproku partikolarment biex jipromwovi titjib kontinwu tas-sikurezza nukleari.
- (23) Sabiex jinżammu kundizzjonijiet ekwi għall-impriżi kollha li huma attivi fis-suq intern, il-finanzjament ipprovdut mill-Programm Euratom jenħtiegħ li jkun imfassal skont ir-regoli dwar l-għajjnuna mill-istat sabiex jiżgura l-effettività tan-nefqa pubblika u ma jippermettix distorsjonijiet tas-suq bħall-imblokk għall-aċċess tal-finanzjament privat, il-ħolqien ta' strutturi tas-suq ineffettivi jew il-preservazzjoni ta' kumpanniji ineffiċjenti.
- (24) Il-ħtiegħa għal approċċ ġdid għall-ġestjoni tal-kontroll u r-riskju fil-finanzjament tar-riċerka tal-Unjoni ġie rikonoxxut mill-Kunsill Ewropew fil-konklużjonijiet tiegħu tal-4 ta' Frar 2011, li appellaw għal bilanċ ġdid bejn il-fiduċja u l-kontroll u bejn it-teħid u l-evitar tar-riskju. Il-Parlament Ewropew, fir-Riżoluzzjoni tiegħu tal-11 ta' Novembru 2010 dwar is-simplifikazzjoni tal-implimentazzjoni tal-Programmi Qafas tar-Riċerka⁶, talab għal bidla prammatika lejn simplifikazzjoni amministrattiva u finanzjarja u ddikjara li l-ġestjoni tal-finanzjament tar-riċerka tal-Unjoni jenħtiegħ li tkun ibbażata aktar fuq il-fiduċja u tkun tolleranti għar-riskju lejn il-parteciċipanti.
- (25) L-interessi finanzjarji tal-Unjoni jenħtiegħ li jkunu protetti permezz ta' miżuri proporzjonati matul iċ-ċiklu kollu tan-nefqa, inkluż il-prevenzjoni, l-identifikazzjoni u l-investigazzjoni tal-irregolaritajiet, l-irkupru tal-finanzjamenti mitlufa, imħallsin ħazin jew użati b'mod skorrett u, fejn adatt, pieni. Jenħtiegħ li strategija tal-kontroll riveduta, li tibdel il-fokus minn minimizzazzjoni tar-rati tal-iżbalji għal kontroll ibbażat fuq ir-riskju u l-identifikazzjoni tal-frodi, tnaqqas il-piż tal-kontroll għall-parteciċipanti.

⁶ ĠU C 74E, 13.3.2012, p. 34.

- (26) Huwa importanti li tiġi żgurata ġestjoni finanzjarja soda tal-Programm Euratom u l-implimentazzjoni tiegħu bl-iktar mod effettiv u faċli possibbli għall-utent, filwaqt li jkunu żgurati wkoll iċ-ċertezza legali u l-aċċessibbiltà tiegħu għall-parteciċipanti kollha. Jeħtieġ li tkun żgurata l-konformità mad-dispożizzjonijiet rilevanti tar-Regolament (UE, Euratom) Nru 966/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ir-"Regolament Finanzjarju")⁷ u mar-
rekwiżiti tas-simplifikazzjoni u regolamentazzjoni aħjar.
- (27) Sabiex tkun żgurata l-iktar implimentazzjoni effiċjenti possibbli, u aċċess faċli għall-parteciċipanti kollha permezz ta' proċeduri simplifikati, u biex jinkiseb qafas koerenti, komprensiv u trasparenti għall-parteciċipanti, il-parteciċipazzjoni fil-Programm Euratom u d-disseminazzjoni tar-riżultati tar-riċerka jenħtieġ li jkunu soġġetti għar-regoli applikabbli fil-Programm Qafas Orizzont 2020, kif stipulat fir-Regolament (UE) Nru 1291/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill b'ċerti adattamenti jew eċċezzjonijiet.
- (28) Sabiex ikun possibbli l-użu l-aktar effettiv tal-istrumenti finanzjarji ta' dejn u ta' ekwità stabbiliti taħt il-Programm Qafas Orizzont 2020, waqt li tkun ippreservata n-natura distinta tal-azzjonijiet taħt il-Programm Euratom u jsir użu sħiħ mill-baġit disponibbli, ripagamenti li jirriżultaw minn kwalunkwe wiehed minn dawk l-istrumenti finanzjarji minhabba nonutilizzazzjoni ta' fondi mqieghda għad-dispożizzjoni taħt il-Programm Euratom jew il-Programm 201-2018 jenħtieġ li jibbenifikaw b'mod dirett il-Programm Euratom.
- (29) Huwa importanti li jkompli jiġi ffaċilitat l-isfruttar tal-proprjetà intelletwali żviluppata mill-parteciċipanti filwaqt li jiġu protetti l-interessi legittimi ta' parteciċipanti oħrajn u tal-Komunità f'konformità mal-Kapitolu 2 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea għall-Energija Atomika (it-"Trattat").

⁷ Regolament (UE, Euratom) Nru 966/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Ottubru 2012 dwar ir-regoli finanzjarji applikabbli għall-baġit ġenerali tal-Unjoni u li jhassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 1605/2002 (GU L 298, 26.10.2012, p. 1).

- (30) Il-fondi ta' garanzija għall-parteciċipanti, ġestiti mill-Kummissjoni u stabbiliti skont ir-Regolament tal-Kunsill (Euratom) Nru 1908/2006⁸ u r-Regolament tal-Kunsill (Euratom) Nru 139/2012⁹, taw prova li huma mekkaniżmu ta' salvagwardja importanti li jtaffi r-riskji assoċjati mal-ammonti dovuti u mhux rimborżati minn parteciċipanti inadempjenti. Il-fondi ta' garanzija għall-parteciċipanti stabbiliti skont ir-Regolament (UE) Nru 1290/2013 tal-Parlament Ewropew u l-Kunsill¹⁰ jenħtieġ li jkopri wkoll azzjonijiet taħt dan ir-Regolament.
- (31) Sabiex jiġu żgurati kundizzjonijiet uniformi għall-implimentazzjoni tal-azzjonijiet indiretti taħt il-Programm Euratom, il-Kummissjoni jenħtieġ li tingħata setgħat ta' implimentazzjoni biex tadotta programmi ta' ħidma u d-deċiżjoni dwar l-approvazzjoni tal-finanzjament ta' azzjonijiet indiretti. Dawk l-atti ta' implimentazzjoni jenħtieġ li jiġu eżerċitati skont ir-Regolament (UE) Nru 182/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹¹.
- (32) Il-kisba tal-oġġettivi tal-Programm Euratom f'oqsma rilevanti tirrikjedi appoġġ għall-attivitajiet trasversali, kemm fi ħdan il-Programm Euratom kif ukoll b'mod kongunt mal-attivitajiet tal-Programm Qafas Orizzont 2020.

⁸ Regolament tal-Kunsill (Euratom) Nru 1908/2006 tad-19 ta' Diċembru 2006 li jistabbilixxi r-regoli għall-parteciċipazzjoni ta' impriżi, ċentri ta' riċerka u universitajiet f'azzjoni taħt is-Seba' Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea għall-Energija Atomika u għad-disseminazzjoni tar-riżultati tar-riċerka (2007-2011) (ĠU L 400, 30.12.2006, p. 1).

⁹ Regolament tal-Kunsill (Euratom) Nru 139/2012 tad-19 ta' Diċembru 2011 li jistabbilixxi r-regoli għall-parteciċipazzjoni ta' impriżi, ċentri ta' riċerka u universitajiet f'azzjonijiet indiretti taħt il-Programm Kwadru tal-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika u għad-disseminazzjoni tar-riżultati tar-riċerka (2012-2013) (ĠU L 47, 18.2.2012, p. 1).

¹⁰ Regolament (UE) Nru 1290/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Diċembru 2013 li jistabbilixxi r-regoli għall-parteciċipazzjoni u d-disseminazzjoni f'"Orizzont 2020 - il-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni (2014-2020)" u li jħassar ir-Regolament (KE) Nru 1906/2006 (ĠU L 347, 20.12.2013, p. 81).

¹¹ Regolament (UE) Nru 182/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Frar 2011 li jistabbilixxi r-regoli u l-principji ġenerali dwar il-modalitajiet ta' kontroll mill-Istati Membri tal-eżerċizzju mill-Kummissjoni tas-setgħat ta' implimentazzjoni (ĠU L 55, 28.2.2011, p. 13).

- (33) Il-ġestjoni effettiva tal-prestazzjoni, inkluż l-evalwazzjoni u l-monitoraġġ, tirrikjedi l-iżvilupp ta' indikaturi speċifiċi tal-prestazzjoni li jistgħu jitkejlu matul iż-żmien, li huma kemm realistiċi kif ukoll jirriflettu l-logika tal-intervent u li huma rilevanti għall-ġerarkija adatta tal-oġettivi u l-attivitajiet. Jenħtieġ li jiddaħħlu fis-seħh mekkaniżmi ta' koordinazzjoni adatti bejn l-implimentazzjoni u l-monitoraġġ tal-Programm Euratom, min-naħa waħda, u l-monitoraġġ tal-progress, il-kisbiet u l-funzjonament taż-Żona Ewropea tar-Riċerka, min-naħa l-oħra.
- (34) Il-Bord tal-Gvernaturi tal-JRC, stabbilit permezz tad-Deciżjoni tal-Kummissjoni 96/282/Euratom¹², ġie kkonsultat dwar il-kontenut xjentifiku u teknoloġiku tal-azzjonijiet diretti tal-JRC.
- (35) Għal raġunijiet ta' ċertezza legali, jenħtieġ li r-Regolament tal-Kunsill (Euratom) Nru 1314/2013 jiġi jithassar.
- (36) L-opinjoni tal-Parlament Ewropew u tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew intalbu fuq bażi volontarja¹³,

¹² Deciżjoni tal-Kummissjoni 96/282/Euratom tal-10 ta' April 1996 dwar l-organizzazzjoni mill-ġdid taċ-Ċentru ta' Riċerka Kongunt (ĠU L 107, 30.4.1996, p. 12).

¹³ ĠU C , p. .

ADOTTA DAN IR-REGOLAMENT:

TITOLU I
STABBILIMENT

Artikolu 1
Stabbiliment

Dan ir-Regolament jistabbilixxi l-Programm ta' Riċerka u Taħriġ tal-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika għall-perijodu mill-1 ta' Jannar 2019 sal-31 ta' Diċembru 2020 (il-"Programm Euratom"), u jistipula r-regoli għall-parteciċipazzjoni f'dak il-Programm, inkluż il-parteciċipazzjoni fi programmi ta' korpi tal-finanzjament li jiġġestixxu l-fondi mogħtija skont dan ir-Regolament u fl-attivitajiet imwettqa b'mod kongunt taħt dan ir-Regolament u taħt il-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni Orizzont 2020 (il-"Programm Qafas Orizzont 2020") stabbilit bir-Regolament (UE) Nru 1291/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill.

Artikolu 2
Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' dan ir-Regolament, għandhom japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

- (a) 'attivitajiet ta' riċerka u innovazzjoni' tfisser l-ispettru totali ta' attivitajiet ta' riċerka, żvilupp teknoloġiku, dimostrazzjoni u innovazzjoni, inkluż il-promozzjoni ta' kooperazzjoni ma' pajjiżi terzi u organizzazzjonijiet internazzjonali, disseminazzjoni u ottimizzazzjoni tar-riżultati u stimolazzjoni tat-taħriġ u l-mobbiltà tar-riċerkaturi fil-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika (minn hawn 'il quddiem "il-Komunità");
- (b) 'azzjonijiet diretti' tfisser attivitajiet ta' riċerka u innovazzjoni mwettqa mill-Kummissjoni permezz taċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka tagħha (il-"JRC");
- (c) 'azzjonijiet indiretti' tfisser attivitajiet ta' riċerka u innovazzjoni li għalihom l-Unjoni jew il-Komunità (minn hawn 'il quddiem l-"Unjoni") jipprovdu appoġġ finanzjarju u li jitwettqu mill-parteciċipanti;

- (d) 'shubija pubblika-privata' tfisser shubija fejn is-shab tas-settur privat, il-Komunità u, fejn adatt, shab oħrajn, bħal korpi tas-settur pubbliku, jimpenjaw ruhhom li jappoġġaw b'mod kongunt l-iżvilupp u l-implimentazzjoni ta' programm jew attivitajiet ta' ricerka u innovazzjoni;
- (e) 'shubija pubblika-pubblika' tfisser shubija fejn korpi tas-settur pubbliku jew korpi b'missjoni ta' servizz pubbliku fil-livell lokali, reġjonali, nazzjonali jew internazzjonali jimpenjaw ruhhom mal-Komunità biex b'mod kongunt jappoġġaw l-iżvilupp u l-implimentazzjoni ta' programm jew attivitajiet ta' ricerka u innovazzjoni.

Artikolu 3 Objettivi

1. L-objettiv ġenerali tal-Programm Euratom huwa li jitwettqu attivitajiet ta' ricerka u taħriġ nukleari b'enfasi fuq it-titjib kontinwu tas-sikurezza u s-sigurtà nukleari u l-protezzjoni mir-radjazzjoni, notevolment biex potenzjalment jikkontribwixxi għad-dekarbonizzazzjoni fit-tul tas-sistema tal-enerġija b'mod sikur, effiċjenti u sigur. L-objettiv ġenerali għandu jiġi implimentat permezz tal-attivitajiet speċifikati fl-Anness I fil-forma ta' azzjonijiet diretti u indiretti li jindirizzaw l-objettivi speċifiċi stipulati fil-paragrafi 2 u 3 ta' dan l-Artikolu.
2. L-azzjonijiet indiretti tal-Programm Euratom għandu jkollhom l-objettivi speċifiċi li ġejjin:
 - (a) appoġġ għas-sikurezza tas-sistemi nukleari;
 - (b) kontribut għall-iżvilupp ta' soluzzjonijiet ta' sikurezza aktar fit-tul għall-ġestjoni ta' skart nukleari aħħari, inkluż rimi ġeoloġiku finali kif ukoll separazzjoni u trażmutazzjoni;
 - (c) appoġġ għall-iżvilupp u s-sostenibbiltà ta' għarfien espert u eċċellenza nukleari fl-Unjoni;

- (d) appoġġ għall-protezzjoni mir-radjazzjoni u żvilupp ta' applikazzjonijiet mediċi għar-radjazzjoni, inkluż, fost l-oħrajn, il-provvista sigura u sikura u l-użu ta' isotopi radjuattivi;
- (e) mixja lejn dimostrazzjoni tal-fattibbiltà tal-fużjoni bħala sors ta' enerġija permezz tal-isfruttar tal-faċilitajiet eżistenti u futuri tal-fużjoni;
- (f) bini tal-pedamenti għall-impjanti tal-enerġija mill-fużjoni tal-futur permezz tal-iżvilupp ta' materjali, teknoloġiji u disinn kuncettwali;
- (g) promozzjoni tal-innovazzjoni u l-kompetittività industrijali;
- (h) żgurar tad-disponibbiltà u l-użu tal-infrastrutturi tar-riċerka ta' rilevanza pan-Ewropea.

3. L-azzjonijiet diretti tal-Programm Euratom għandu jkollhom l-oġettivi speċifiċi li ġejjin:

- (a) it-titjib tas-sikurezza nukleari inkluż: is-sikurezza tar-reatturi nukleari u tal-fjuwil, il-ġestjoni tal-iskart, inkluż rimi ġeoloġiku finali kif ukoll is-separazzjoni u t-trażmutazzjoni; id-dekummissjonar, u t-tnejjija għal emerġenza;
- (b) it-titjib tas-sigurtà nukleari inkluż: is-salvagwardji nukleari, in-nonproliferazzjoni, il-ġlieda kontra t-traffikar illegali u l-forensiċi nukleari;
- (c) iż-żieda fl-eċċellenza fil-bażi tax-xjenza nukleari għall-istandardizzazzjoni;
- (d) it-trawwim tal-ġestjoni tal-għarfien, l-edukazzjoni u t-taħriġ;
- (e) appoġġ għall-politika tal-Unjoni dwar is-sikurezza u s-sigurtà nukleari.

Kwalunkwe attribuzzjoni ġdida ta' attività lill-JRC għandha tiġi analizzata mill-Bord ta' Gvernaturi tal-JRC biex jiċċekkjaw il-konsistenza tagħha mal-attivitajiet eżistenti fl-Istati Membri.

4. Il-Programm Euratom għandu jiġi implimentat b'tali mod li jiżgura li l-prijoritajiet u l-attivitajiet appoġġati huma rilevanti għall-ħtiġijiet li qed jinbidlu u jqisu n-natura li qed tevolve tax-xjenza, it-teknoloġija, l-innovazzjoni, it-tfassil tal-politika, is-swieq u s-soċjetà, bil-għan li jiġu ottimizzati r-riżorsi umani u finanzjarji u tiġi evitata d-duplikazzjoni fir-riċerka u l-iżvilupp nukleari fl-Unjoni.
5. Fi ħdan l-oġġettivi speċifiċi msemmija fil-paragrafi 2 u 3, jistgħu jitqiesu ħtiġijiet godda u mhux previsti li jirriżultaw matul il-perijodu ta' implimentazzjoni tal-Programm Euratom. Dan jista', jekk debitament ġustifikat, jinkludi risponsi għal opportunitajiet, krizijiet u theddid emergenti, għal ħtiġijiet relatati mal-iżvilupp ta' politiki godda tal-Unjoni, u għall-ittestjar ta' azzjonijiet previsti għal appoġġ taħt programmi futuri.

Artikolu 4
Baġit

1. Il-pakkett finanzjarju għall-implimentazzjoni tal-Programm Euratom għandu jkun EUR 770 220 000. Dak l-ammont għandu jitqassam kif ġej:
 - (a) azzjonijiet indiretti għall-programm ta' riċerka u żvilupp fil-fużjoni, EUR 349 834 000;
 - (b) azzjonijiet indiretti għall-fissjoni nukleari, is-sikurezza u l-protezzjoni mir-radjazzjoni, EUR 151 579 000;
 - (c) azzjonijiet diretti, EUR 268 807 000.

Għall-implimentazzjoni ta' azzjonijiet indiretti tal-Programm Euratom, in-nefqa amministrattiva tal-Kummissjoni għandha tammonta għal medja ta' mhux aktar minn 6% waqt id-durata tal-Programm Euratom.

2. Il-pakkett finanzjarju tal-Programm Euratom jista' jkopri spejjeż li jirriżultaw mill-attivitajiet ta' tnejn, monitoraġġ, kontroll, verifika u evalwazzjoni, li huma meħtieġa għall-ġestjoni ta' dak il-Programm u għall-kisba tal-oġġettivi tiegħu, b'mod partikolari l-istudji u l-laqgħat tal-esperti, sa fejn huma relatati mal-oġġettivi ġenerali ta' dan ir-Regolament, u l-ispejjeż marbuta ma' netwerks tat-teknoloġija tal-informazzjoni li jiffukaw fuq l-ipproċessar u l-iskambju tal-informazzjoni, flimkien ma' kull spiza oħra ta' assistenza teknika u amministrattiva mgarrba mill-Kummissjoni għall-ġestjoni tal-Programm Euratom. L-ispejjeż għal azzjonijiet kontinwi u ripetittivi bħall-kontroll, l-awditjar u netwerks tal-IT ser jiġu koperti fil-limiti tan-nefqa amministrattiva tal-Kummissjoni speċifikata fil-paragrafu 1.
3. Fejn meħtieġ u debitament ġustifikat, l-approprijazzjonijiet jistgħu jiddaħhlu fil-baġit lil hinn mill-2020 biex ikopru spejjeż ta' assistenza teknika u amministrattiva, sabiex jippermettu l-ġestjoni ta' azzjonijiet li jkunu għadhom ma tlestewx sal-31 ta' Diċembru 2020.
4. Fejn l-azzjonijiet diretti jikkontribwixxu għal inizjattivi stabbiliti minn entitajiet inkarigati mill-Kummissjoni bl-implimentazzjoni ta' kompiti f'konformità mal-Artikolu 6(2) u l-Artikolu 15, tali kontribuzzjoni ma għandhiex tiġi kkunsidrata bħala parti mill-kontribuzzjoni finanzjarja allokata għal dawk l-inizjattivi.
5. L-impenji baġitarji jistgħu jitqassmu f'pagamenti akkont annwali. Kull sena l-Kummissjoni għandha timpenja l-pagamenti akkont annwali filwaqt li tqis il-progress tal-azzjonijiet li jkunu qed jirċievu appoġġ finanzjarju, l-istima tal-ħtiġijiet u l-baġit disponibbli.

Artikolu 5
Assoċjazzjoni ta' pajjiżi terzi

1. Il-Programm Euratom għandu jkun miftuħ għall-assoċjazzjoni ta':
 - (a) pajjiżi aderenti, pajjiżi kandidati u kandidati potenzjali, skont il-prinċipji ġenerali u t-termini u l-kondizzjonijiet ġenerali għall-partecipazzjoni ta' dawk il-pajjiżi fil-programmi tal-Unjoni stabbiliti fil-ftehimiet qafas rispettivi u d-deċiżjonijiet ta' kunsilli ta' assoċjazzjoni jew ftehimiet simili;
 - (b) membri tal-Assoċjazzjoni Ewropea tal-Kummerċ Hieles (EFTA), jew pajjiżi jew territorji koperti mill-Politika Ewropea tal-Viċinat li jissodisfaw il-kriterji kollha li ġejjin:
 - (i) kapaċità tajba fix-xjenza, it-teknoloġija u l-innovazzjoni;
 - (ii) rekord tajjeb ta' partecipazzjoni fil-programmi ta' riċerka u innovazzjoni tal-Unjoni;
 - (iii) trattament ġust u ekwu tad-drittijiet tal-proprjetà intellettuali;
 - (c) pajjiżi jew territorji assoċjati mas-Seba' Programm Qafas tal-Euratom jew il-Programm ta' Riċerka u Taħriġ tal-Euratom 2014-2018.
2. It-termini u l-kondizzjonijiet speċifiċi rigward il-partecipazzjoni tal-pajjiżi assoċjati fil-Programm Euratom, inkluż il-kontribuzzjoni finanzjarja, ibbażata fuq il-prodott domestiku gross tal-pajjiż assoċjat, għandhom ikunu determinati mill-ftehimiet internazzjonali bejn l-Unjoni u l-pajjiżi assoċjati.

Titolu II
Implimentazzjoni

KAPITOLU I

Implimentazzjoni, ġestjoni u forom ta' appoġġ

Artikolu 6

Ġestjoni u forom ta' appoġġ tal-Komunità

1. Il-Programm Euratom għandu jkun implimentat permezz ta' azzjonijiet indiretti li jużaw forma waħda ta' finanzjament jew diversi previsti mir-Regolament Finanzjarju, b'mod partikolari għotjiet, premji, akkwist u strumenti finanzjarji. L-appoġġ tal-Komunità għandu jikkonsisti wkoll minn azzjonijiet diretti fil-forma ta' attivitajiet ta' riċerka u innovazzjoni li jsiru mill-JRC.
2. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 10 tat-Trattat, il-Kummissjoni tista' tinkariga parti mill-implimentazzjoni tal-Programm Euratom f'idejn il-korpi tal-finanzjament imsemmija fl-Artikolu 58(1)(c) tar-Regolament Finanzjarju.

Il-Kummissjoni tista' wkoll tinkariga l-implimentazzjoni ta' azzjoni indiretta taħt il-Programm Euratom f'idejn il-korpi maħluqa taħt il-Programm Qafas Orizzont 2020 jew daww imsemmija fih.

3. Il-Kummissjoni għandha tadotta, permezz ta' atti ta' implimentazzjoni, f'konformità mal-proċedura ta' eżami msemmija fl-Artikolu 12(3), id-deċizjoni dwar l-approvazzjoni tal-finanzjament ta' azzjonijiet indiretti.

Artikolu 7

Regoli għall-parteċipazzjoni u d-disseminazzjoni tar-riżultati tar-riċerka

1. Soġġett għall-paragrafi 2 u 3 ta' dan l-Artikolu, il-parteċipazzjoni ta' kwalunkwe entità legali f'azzjonijiet indiretti li jsiru taħt il-Programm Euratom għandha tiġi rregolata mir-regoli stabbiliti fir-Regolament (UE) Nru 1290/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill.
2. Għall-finijiet tal-Programm Euratom, "ir-regoli tas-sigurtà" imsemmija fl-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 43(2) tar-Regolament (UE) Nru 1290 /2013 għandhom jinkludu l-interessi tad-difiza tal-Istati Membri skont it-tifsira tal-Artikolu 24 tat-Trattat.

B'deroga mill-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 44(3) tar-Regolament (UE) Nru 1290/2013, il-Kummissjoni jew il-korp ta' finanzjament jista', fir-rigward ta' riżultati li huma ġġenerati minn parteċipanti li jkunu rċevew kontribuzzjoni finanzjarja tal-Komunità, joġġezzjona għal trasferimenti ta' sjieda jew għal għotjiet kemm ta' liċenzja esklussiva kif ukoll liċenzja mhux esklussiva, ma' partijiet terzi stabbiliti f'pajjiż terz li mhux assoċjat mal-Programm Euratom fejn jikkunsidra li l-għotja jew it-trasferiment mhuwiex f'konformità mal-interess tal-iżvilupp tal-kompetittività tal-ekonomija tal-Unjoni jew ikun inkonsistenti ma' principji etiċi jew kunsiderazzjonijiet ta' sigurtà. "Kunsiderazzjonijiet ta' sigurtà" għandha tinkludi l-interessi tad-difiza tal-Istati Membri skont it-tifsira tal-Artikolu 24 tat-Trattat.

B'deroga mill-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 49(1) tar-Regolament (UE) Nru 1290/2013, il-Komunità u l-impriżi kongunti tagħha għandhom, għall-fini tal-iżvilupp, l-implimentazzjoni u l-monitoraġġ tal-politiki u l-programmi tal-Komunità jew l-obbligi assunti permezz ta' kooperazzjoni internazzjonali ma' pajjiżi terzi u organizzazzjonijiet internazzjonali, igawdu minn drittijiet ta' aċċess għar-riżultati ta' parteċipant li jkun irċieva kontribuzzjoni finanzjarja tal-Komunità. Drittijiet ta' aċċess bħal dawn għandhom jinkludu d-dritt li partijiet terzi jiġu awtorizzati jużaw ir-riżultati fl-akkwist pubbliku u d-dritt ta' subliċenzjar u għandhom ikunu limitati għal użu mhux kummerċjali u mhux kompetittiv u għandhom jingħataw fuq bażi ta' mingħajr royalty.

3. Il-fond ta' garanzija għall-partecipanti stabbilit skont ir-Regolament (UE) Nru 1290/2013 għandu jkopri r-riskju assoċjat man-nuqqas ta' rkupru ta' somom dovuti minn partecipanti f'azzjonijiet iffinanzjati permezz ta' għotjiet mill-Kummissjoni jew korpi ta' finanzjament taħt dan ir-Regolament.

Artikolu 8

Attivitajiet trasversali

1. Sabiex jinkisbu l-objettivi tal-Programm Euratom u biex jiġu indirizzati l-isfidi komuni tal-Programm Euratom u l-Programm Qafas Orizzont 2020, l-attivitajiet trasversali fl-azzjonijiet indiretti stipulati fl-Anness I u/jew dawk li jimplementaw il-Programm Speċifiku tal-Programm Qafas Orizzont 2020, kif stabbilit permezz tad-Deciżjoni tal-Kunsill 2013/743/UE¹⁴, jistgħu jibbenefikaw mill-kontribuzzjoni finanzjarja tal-Unjoni.
2. Il-kontribuzzjoni finanzjarja msemmija fil-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu tista' tiġi kkumbinata mill-kontribuzzjonijiet finanzjarji għal azzjonijiet indiretti stabbiliti fl-Artikolu 4 ta' dan ir-Regolament u fl-Artikolu 6 tar-Regolament (UE) Nru 1291/2013, u implimentata permezz ta' skema unika ta' finanzjament.

Artikolu 9

Ugwaljanza bejn is-sessi

Il-Programm Euratom għandu jiżgura l-promozzjoni effettiva tal-ugwaljanza bejn is-sessi u d-dimensjoni tas-sessi fil-kontenut tar-riċerka u l-innovazzjoni.

Artikolu 10

Prinċipji etiċi

1. L-attivitajiet kollha tar-riċerka u l-innovazzjoni mwettqa taħt il-Programm Euratom għandhom ikunu konformi ma' prinċipji etiċi u l-leġislazzjoni rilevanti nazzjonali, tal-Unjoni u internazzjonali, inkluż il-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea u l-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem u l-Protokollu Supplimentari tagħha.

¹⁴ Deciżjoni tal-Kunsill 2013/743/UE tat-3 ta' Diċembru 2013 li tistabbilixxi l-Programm Speċifiku li Jimplementa Orizzont 2020 - Il-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni (2014 - 2020)

Għandha tingħata attenzjoni partikolari lill-prinċipju tal-proporzjonalità, id-dritt għall-privatezza, id-dritt għall-protezzjoni tad-data personali, id-dritt għall-integrità fizika u mentali tal-persuni, id-dritt għan-nondiskriminazzjoni u l-bżonn li jiġu żgurati livelli għoljin ta' protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem.

2. L-attivitajiet ta' riċerka u innovazzjoni li jitwettqu taħt il-Programm Euratom għandu jkollhom fokus esklussiv fuq l-applikazzjonijiet ċivili.

Artikolu 11

Programmi ta' hidma

1. Il-Kummissjoni għandha tadotta, permezz ta' atti ta' implimentazzjoni, f'konformità mal-proċedura ta' eżami msemmija fl-Artikolu 12(3), programmi ta' hidma għall-implimentazzjoni tal-azzjonijiet indiretti. Programmi ta' hidma bħal dawn għandhom jippermettu approċċi minn isfel għal fuq li jindirizzaw l-oġettivi b'modi innovattivi.

Il-programmi ta' hidma għandhom jistabbilixxu l-elementi essenzjali għall-implimentazzjoni tal-azzjonijiet skont ir-Regolament Finanzjarju, inkluż l-oġettivi dettaljati tagħhom, il-finanzjament assoċjat u skeda taż-żmien, kif ukoll approċċ pluriennali u orjentazzjonijiet strateġiċi għas-snin li ġejjin ta' implimentazzjoni.

2. Għal azzjonijiet diretti, il-Kummissjoni għandha, f'konformità mad-Deċiżjoni 96/282/Euratom, tfassal programm ta' hidma pluriennali, li jistabbilixxi f'aktar dettall l-oġettivi u l-prijoritajiet xjentifiċi u teknoloġiċi ppreżentati fl-Anness I, u skeda taż-żmien għall-implimentazzjoni.

Dak il-programm ta' hidma pluriennali għandu jqis ukoll l-attivitajiet tar-riċerka rilevanti mwettqa mill-Istati Membri, il-pajjiżi assoċjati u organizzazzjonijiet Ewropej u internazzjonali. Dan għandu jkun aġġornat skont kif u meta xieraq.

3. Il-programmi ta' hidma msemmija fil-paragrafi 1 u 2 għandhom iqisu l-istat tax-xjenza, it-teknoloġija u l-innovazzjoni fil-livell nazzjonali, tal-Unjoni u internazzjonali u tal-iżviluppi rilevanti tal-politika, tas-suq u tas-soċjetà. Dawn għandhom ikunu aġġornati skont kif u fejn xieraq.
4. Il-programmi ta' hidma msemmija fil-paragrafi 1 u 2 għandu jkun fihom taqsima li tidentifika l-attivitajiet trasversali kif imsemmija fl-Artikolu 8.

Artikolu 12

Proċedura ta' kumitat

1. Il-Kummissjoni għandha tkun assistita minn Kumitat. Dak il-kumitat għandu jkun kumitat fit-tifsira tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.
2. Il-Kumitat¹⁵ għandu jiltaqa' f'zewġ konfigurazzjonijiet differenti, li jittrattaw rispettivament aspetti relatati mal-fissjoni u aspetti relatati mal-fużjoni tal-Programm Euratom.
3. Fejn issir referenza għal dan il-paragrafu, għandha tapplika l-proċedura ta' eżami f'konformità mal-Artikolu 5 tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.
4. Meta l-opinjoni tal-Kumitat għandha tinkiseb bi proċedura bil-miktub, dik il-proċedura għandha tintemm mingħajr riżultat meta, fil-limitu ta' żmien għall-ghoti tal-opinjoni, dan jiġi deċiż mill-president tal-Kumitat jew maġġoranza sempliċi tal-membri tal-Kumitat jitolbu dan.

Artikolu 13

Informazzjoni lill-Kumitat

Il-Kummissjoni għandha tinforma regolarment lill-Kumitat imsemmi fl-Artikolu 12 dwar il-progress generali fl-implimentazzjoni tal-Programm Euratom, u għandha tipprovdi b'informazzjoni fil-hin dwar l-azzjonijiet indiretti kollha proposti jew iffinanzjati taħt il-Programm Euratom.

¹⁵ Bil-hsieb li tiġi ffaċilitata l-implimentazzjoni tal-Programm Euratom, għal kull laqgħa tal-kumitat tal-programm kif definit fl-aġenda, il-Kummissjoni ser tirrimborża, f'konformità mal-linji gwida stabbiliti tagħha, l-ispejjeż ta' rappreżentant wiehed għal kull Stat Membru, kif ukoll għal espert/konsulent wiehed għal kull Stat Membru għal dawk il-punti tal-aġenda fejn Stat Membru jehtieg kompetenza esperta speċifika.

Artikolu 14

Konsulenza esterna u involviment tas-soċjetà

1. Għall-implimentazzjoni tal-Programm Euratom, għandha titqies il-konsulenza u l-ħidma pprovduta, fejn adatt, minn:
 - (a) il-Kumitat Xjentifiku u Tekniku tal-Euratom skont l-Artikolu 134 tat-Trattat;
 - (b) gruppi ta' konsulenza indipendenti ta' esperti ta' livell għoli mwaqqfa mill-Kummissjoni;
 - (c) strutturi tad-djalogu maħluqin skont il-ftehimiet internazzjonali tax-xjenza u t-teknoloġija;
 - (d) attivitajiet li jħarsu 'l quddiem;
 - (e) konsultazzjonijiet pubbliċi mmirati (inkluż, fejn adatt, l-awtoritajiet jew il-partijiet ikkonċernati reġjonali u nazzjonali); u
 - (f) proċessi trasparenti u interattivi li jiżguraw appoġġ għar-riċerka u l-innovazzjoni responsabbli.

2. Għandu jittiehed ukoll kont sħiħ tal-aġendi tar-riċerka u l-innovazzjoni stabbiliti minn, fost l-oħrajn, Pjattaformi tat-Teknoloġija Ewropej, Inizjattivi Kongunti ta' Programmar u Shubiji tal-Innovazzjoni Ewropej.

Kapitolu II
Oqsma speċifiċi ta' azzjoni

Artikolu 15
Intrapriżi żgħar u ta' daqs medju

Għandha tingħata attenzjoni partikolari biex jiġu żgurati l-partecipazzjoni adegwata tal-impriżi żgħar u ta' daqs medju (SMEs) u tas-settur privat iġenerali kif ukoll l-impatt ta' innovazzjoni fuqhom fil-Programm Euratom. Għandhom jitwettqu valutazzjonijiet kwantitattivi u kwalitattivi tal-partecipazzjoni tal-SMEs bħala parti mill-arrangamenti ta' evalwazzjoni u monitoraġġ.

Artikolu 16
Shubiji pubbliċi-privati u pubbliċi-pubbliċi

Sabiex jintlaħqu l-oġġettivi stipulati fl-Artikolu 3, l-attivitajiet speċifiċi tal-Programm Euratom jistgħu jkunu implimentati permezz ta':

- (a) Impriżi Kongunti stabbiliti abbażi tal-Kapitolu 5 tat-Trattat;
- (b) shubiji pubbliċi-pubbliċi abbażi tal-iskema ta' finanzjament "Azzjonijiet kofinanzjati tal-programm";
- (c) shubiji kuntrattwali pubbliċi-privati, kif imsemmija fl-Artikolu 25 tar-Regolament (UE) Nru 1291/2013.

Artikolu 17
Kooperazzjoni internazzjonali ma' pajjiżi terzi u organizzazzjonijiet internazzjonali

1. Entitajiet stabbiliti f'pajjiżi terzi u organizzazzjonijiet internazzjonali għandhom ikunu eliġibbli biex jippartecipaw f'azzjonijiet indiretti tal-Programm Euratom taħt il-kundizzjonijiet stipulati fir-Regolament (UE) Nru 1290/2013. L-eċċezzjonijiet għall-prinċipju ġenerali f'dak ir-rigward huma stabbiliti fl-Artikolu 7 ta' dan ir-Regolament. Il-kooperazzjoni internazzjonali ma' pajjiżi terzi u organizzazzjonijiet internazzjonali għandha tiġi promossa mill-Programm Euratom bil-ħsieb li:

- (a) tissaħħaħ l-eċċellenza u l-attraenza tal-Unjoni fir-riċerka u l-innovazzjoni kif ukoll il-kompetittività ekonomika u industrijali tagħha;
 - (b) jiġu indirizzati b'mod effettiv l-isfidi komuni tas-soċjetà;
 - (c) jiġu appoġġati l-oġettivi tal-politika esterna u tal-iżvilupp tal-Unjoni, li jikkomplementaw il-programmi esterni u tal-iżvilupp. Għandhom jiġu mfittxija sinerġiji ma' politiki oħra tal-Unjoni.
2. Azzjonijiet immirati bl-oġettiv li jippromwovu l-kooperazzjoni ma' pajjiżi terzi jew gruppi ta' pajjiżi terzi speċifiċi għandhom ikunu implimentati abbażi ta' approċċ strateġiku kif ukoll interess u prijoritajiet komuni, u benefiċċju reċiproku, filwaqt li jqisu l-kapaċitajiet xjentifiċi u teknoloġiċi tagħhom u l-opportunitajiet tas-suq, u l-impatt mistenni.

L-aċċess reċiproku għal programmi ta' pajjiżi terzi għandu jkun imhegġeġ. Sabiex ikun massimizzat l-impatt, għandhom ikunu promossi l-koordinazzjoni u s-sinerġiji ma' inizjattivi ta' Stati Membri u pajjiżi assoċjati. In-natura tal-kooperazzjoni tista' tvarja skont il-pajjiżi shab speċifiċi.

Il-prijoritajiet ta' kooperazzjoni għandhom iqisu żviluppi fil-politika tal-Unjoni, opportunitajiet għal kooperazzjoni ma' pajjiżi terzi, u t-trattament ġust u ekwu tad-drittijiet tal-proprjetà intellettwali.

Artikolu 18

Informazzjoni, komunikazzjoni, użu u disseminazzjoni

1. Meta jkun qed jiġi implimentat il-Programm Euratom, l-attivitajiet ta' disseminazzjoni u komunikazzjoni għandhom jiġu kkunsidrati bħala parti integrali tal-azzjonijiet appoġġati mill-Programm Euratom.

2. L-attivitajiet tal-komunikazzjoni jistgħu jinkludu:

- (a) inizjattivi mmirati lejn it-tkabbir tas-sensibilizzazzjoni u l-iffaċilitar tal-aċċess għal finanzjament taħt il-Programm Euratom, b'mod partikolari għal dawk ir-regjuni jew tipi ta' parteċipanti li mhumiex rappreżentati biżżejjed;
- (b) assistenza mmirata lejn proġetti u konsorzji sabiex jipprovduhom b'aċċess għall-hiliet neċessarji biex jottimizzaw il-komunikazzjoni, l-użu u d-disseminazzjoni tar-riżultati;
- (c) inizjattivi biex jitrawwem id-djalogu u d-dibattitu dwar kwistjonijiet relatati xjentifiċi, teknoloġiċi u innovattivi mal-pubbliku, u jieħdu vantaġġ tal-media soċjali u teknoloġiji u metodoloġiji innovattivi oħrajn;
- (d) komunikazzjoni tal-prijoritajiet tal-politika tal-Unjoni dment li huma relatati mal-għanijiet ta' dan ir-Regolament; b'mod partikolari, il-Kummissjoni għandha tipprovdi informazzjoni dettaljata u f'waqtha lill-Istati Membri.

3. Soġġett għat-Trattat u l-leġislazzjoni rilevanti tal-Unjoni, l-attivitajiet tad-disseminazzjoni jistgħu jinkludu:

- (a) azzjonijiet li jigbru flimkien riżultati minn firxa ta' proġetti, inkluż dawk li jistgħu jigu ffinanzjati minn sorsi oħrajn, biex jipprovdu bażijiet tad-data faċli għall-utent u rapporti li jagħtu sommarju tas-sejbiet prinċipali;
- (b) disseminazzjoni tar-riżultati lil dawk li jfasslu l-politika, inkluż korpi tal-istandardizzazzjoni, biex jipromwovu l-użu ta' riżultati rilevanti għall-politika mill-korpi adattati fil-livell internazzjonali, tal-Unjoni, nazzjonali u reġjonali.

KAPITOLU III

Kontroll

Artikolu 19

Kontroll u awditjar

1. Is-sistema ta' kontroll stabbilita għall-implimentazzjoni ta' dan ir-Regolament għandha tkun iddisinjata sabiex tipprovdi assigurazzjoni raġonevoli dwar il-kisba ta' ġestjoni adegwata tar-riskji relatati mal-effettività u l-effiċjenza tal-operazzjonijiet kif ukoll il-legalità u r-regolarità tat-tranzazzjonijiet sottostanti, filwaqt li tqis il-karattru pluriennali tal-programmi kif ukoll in-natura tal-pagamenti konċernati.
2. Is-sistema ta' kontroll għandha tiżgura bilanċ adatt bejn il-fiduċja u l-kontroll, filwaqt li tqis l-ispejjeż amministrattivi u oħrajn tal-kontrolli fil-livelli kollha, speċjalment għall-partecipanti, sabiex l-oġettivi tal-Programm Euratom jistgħu jintlaħqu u l-aktar riċerkaturi eċċellenti u l-aktar imprizi innovattivi jistgħu jkunu attirati lejha.
3. Bħala parti mis-sistema ta' kontroll, l-istrategija tal-awditjar għan-nefqa fl-azzjonijiet indiretti taħt il-Programm Euratom għandha tkun ibbażata fuq l-awditjar finanzjarju ta' kampjun rappreżentattiv tan-nefqa mifrux fuq il-Programm kollu. Kampjun rappreżentattiv bħal dan għandu jkun ikkumplementat minn għażla bbażata fuq valutazzjoni tar-riskji relatati man-nefqa.

L-awditjar tan-nefqa fl-azzjonijiet indiretti taħt il-Programm Euratom għandu jitwettaq fmanjiera koerenti f'konformità mal-prinċipji tal-ekonomija, l-effiċjenza u l-effettività sabiex ikun minimizzat il-piż tal-awditjar tal-partecipanti.

Artikolu 20

Protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-Unjoni

1. Il-Kummissjoni għandha tiegħu l-miżuri adatti li, meta jiġu implimentati azzjonijiet iffinanzjati taħt dan ir-Regolament, l-interessi finanzjarji tal-Unjoni jkunu protetti bl-applikazzjoni ta' miżuri preventivi kontra l-frodi, il-korruzzjoni u kwalunkwe attività illegali oħra, permezz ta' kontrolli effettivi u, fejn jiġu individwati l-irregolaritajiet, permezz tal-irkupru tal-ammonti mħallsa b'mod skorrett u, fejn adatt, b'piani amministrattivi u finanzjarji effettivi, proporzjonati u dissważivi.
2. Il-Kummissjoni jew ir-rappreżentanti tagħha u l-Qorti tal-Awdituri għandu jkollhom is-setgħa ta' awditjar, abbażi ta' dokumenti u fuq il-post, fuq il-benefiċjarji tal-ghotja, il-kuntratturi u s-subkuntratturi kollha li jkunu rċevew fondi tal-Unjoni taħt dan ir-Regolament.

Mingħajr preġudizzju għall-paragrafu 3, l-awditjar tal-Kummissjoni jista' jitwettaq sa sentejn wara l-aħħar pagament.

3. L-Uffiċċju Ewropew Kontra l-Frodi (OLAF) jista' jwettaq investigazzjonijiet, inkluż verifiki u spezzjonijiet fuq il-post, f'konformità mad-dispożizzjonijiet u l-proċeduri stipulati fir-Regolament (EU, Euratom) Nru 883/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹⁶ u r-Regolament tal-Kunsill (Euratom, KE) Nru 2185/96¹⁷, bil-ħsieb li jiġi stabbilit jekk kien hemmx frodi, korruzzjoni jew kwalunkwe attività illegali li tolqot l-interessi finanzjarji tal-Unjoni f'konnessjoni ma' ftehim ta' għotja jew deċiżjoni ta' għotja jew kuntratt iffinanzjat skont il-Programm Euratom.

¹⁶ Regolament (UE, Euratom) Nru 883/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Settembru 2013 dwar investigazzjonijiet immexxija mill-Uffiċċju Ewropew Kontra l-Frodi (OLAF) u li jħassar ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (KE) Nru 1073/1999 u r-Regolament tal-Kunsill (Euratom) Nru 1074/1999 (ĠU L 248, 18.9.2013, p. 1)

¹⁷ Regolament tal-Kunsill (EURATOM, KE) Nru 2185/96 tal-11 ta' Novembru 1996 dwar il-verifiki u l-ispezzjonijiet fuq il-post imwettqa mill-Kummissjoni sabiex tiproteġi l-interessi finanzjarji tal-Komunità Ewropea kontra l-frodi u irregolaritajiet oħra (ĠU L 292, 15.11.1996, p. 2).

4. Mingħajr preġudizzju għall-paragrafi 1, 2 u 3, il-ftehimiet ta' kooperazzjoni ma' pajjiżi terzi u ma' organizzazzjonijiet internazzjonali, kuntratti, ftehimiet ta' għotja u deċiżjonijiet ta' għotja li jirriżultaw mill-implimentazzjoni ta' dan ir-Regolament għandu jkun fihom dispożizzjonijiet li b'mod espliċitu jagħtu s-setgħa lill-Kummissjoni, lill-Qorti tal-Awdituri u lill-OLAF biex iwettqu tali awditjar u investigazzjonijiet, skont il-kompetenzi rispettivi tagħhom.

KAPITOLU IV

Monitoraġġ u evalwazzjoni

Artikolu 21

Monitoraġġ

1. Il-Kummissjoni għandha tagħmel monitoraġġ annwali tal-implimentazzjoni, inkluż il-progress u l-kisbiet, tal-Programm Euratom. Il-Kummissjoni għandha tipprovdi lill-Kumitat, imsemmi fl-Artikolu 12, tagħrif f'dan ir-rigward.
2. Il-Kummissjoni għandha tirrapporta r-riżultati tal-monitoraġġ imsemmi fil-paragrafu 1 u tagħmilhom disponibbli għall-pubbliku.

Artikolu 22

Evalwazzjoni

1. L-evalwazzjonijiet għandhom jitwettqu b'mod suffiċjentament fil-ħin sabiex jikkontribwixxu għall-proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet.

Sal-31 ta' Diċembru 2022, il-Kummissjoni għandha twettaq, bl-assistenza ta' esperti indipendenti magħzula abbażi ta' proċess trasparenti, evalwazzjoni ex-post tal-Programm Euratom. Tali evalwazzjoni għandha tkopri r-raġunament, l-implimentazzjoni u l-kisbiet, kif ukoll l-impatti u s-sostenibbiltà aktar fit-tul tal-miżuri, biex jikkontribwixxu għal deċiżjoni dwar il-possibbiltà ta' tiġdid, modifika jew sospensjoni ta' miżura sussegwenti.

2. Mingħajr preġudizzju għall-paragrafu 1, l-azzjonijiet diretti u indiretti tal-Programm Euratom għandhom ikunu soġġetti għal evalwazzjonijiet separati.
3. L-evalwazzjonijiet msemmija fil-paragrafi 1 u 2 għandhom jivvalutaw il-progress lejn l-oġettivi stipulati fl-Artikolu 3, filwaqt li jqisu l-indikaturi tal-prestazzjoni rilevanti definiti fl-Anness II.
4. Fejn adatt u disponibbli, l-Istati Membri għandhom jipprovdu lill-Kummissjoni bid-data u l-informazzjoni meħtieġa għall-monitoraġġ u l-evalwazzjoni tal-miżuri kkonċernati.
5. Il-Kummissjoni għandha tikkomunika l-konkluzjonijiet tal-evalwazzjonijiet imsemmija fil-paragrafi 1 u 2, akkumpanjati mill-osservazzjonijiet tagħha, lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill u lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew.

TITOLU III

DISPOŻIZZJONIJIET FINALI U TRANŻITORJI

Artikolu 23

Dispożizzjonijiet tranżitorji u ta' thassir

1. Ir-Regolament tal-Kunsill (Euratom) Nru 1314/2013 huwa mhassar b'effett mill-1 ta' Jannar 2019.
2. Mingħajr preġudizzju għall-paragrafu 1, l-attivitajiet jew l-azzjonijiet li jibbenefikaw mill-appoġġ finanzjarju tal-Komunità skont ir-Regolament tal-Kunsill (Euratom) Nru 1314/2013 għandhom jibqgħu jiġu regolati mir-regoli applikabbli għal dawk l-attivitajiet jew azzjonijiet sakemm dawn jintemmu, jitlestew jew jingħalqu. Fejn meħtieġ, kwalunkwe komputu li jifdal tal-Kumitat stabbilit bir-Regolament tal-Kunsill (Euratom) Nru 1314/2013 għandu jitwettaq mill-Kumitat imsemmi fl-Artikolu 12 ta' dan ir-Regolament.

3. Il-pakkett finanzjarju msemmi fl-Artikolu 4 jista' jkopri wkoll in-nefqa tal-assistenza teknika u amministrattiva neċessarja biex tkun zgurata t-transizzjoni bejn il-Programm Euratom u l-miżuri adottati taħt ir-Regolament tal-Kunsill (Euratom) Nru 1314/2013.
4. B'deroga mit-tielet subparagrafu tal-Artikolu 140(6) tar-Regolament Finanzjarju, rimborzi annwali ġġenerati minn strument finanzjarju stabbilit skont ir-Regolament (UE) Nru 1291/2013 u li jirriżultaw min-nuqqas ta' użu ta' fondi li jkunu saru disponibbli skont dan ir-Regolament jew ir-Regolament tal-Kunsill (Euratom) 1314/2013 għandhom jiġu assenjati lill-Programm Euratom.

Artikolu 24
Dhul fis-seħh

Dan ir-Regolament għandu jidhol fis-seħh fit-tielet jum wara dak tal-pubblikazzjoni tiegħu f'*Il-Gurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*.

Dan ir-Regolament għandu jorbot fl-intier tiegħu u japplika direttament fl-Istati Membri kollha.

Magħmul fi Brussell,

Għall-Kunsill
Il-President
